

Sygn. akt II KK 406/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 września 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Przemysław Kalinowski (przewodniczący)

SSN Krzysztof Cesarz (sprawozdawca)

SSN Marek Pietruszyński

Protokolant Anna Janczak

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Małgorzaty Kozłowskiej,
w sprawie E. J., B. K., K. J., E. W., D. K., O. L. (obecnie C.), J. K., E. O., A. P., S. Z.
(obecnie R.), M. S., E. W. i A. M. oskarżonych z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1
k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 18 września 2019 r.,

kasacji, wniesionej przez prokuratora na niekorzyść oskarżonych

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 29 maja 2018 r., sygn. akt II AKa (...)

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w W.

z dnia 3 kwietnia 2017 r., sygn. akt VIII K (...),

1) uchyla zaskarżony wyrok w części dotyczącej E. J., B. K., K. J., E. W., D. K., O. L. (obecnie C.), J. K., E. O., A. P., S. Z. (obecnie R.), M. S., E. W. i A. M. i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym,

2) zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. E. B. - Kancelaria Adwokacka w W., kwotę 738 (siedemset trzydzieści osiem) zł, w tym 23% VAT, za obronę z urzędu B. K. w postępowaniu przed Sądem Najwyższym.

UZASADNIENIE

M. P. został oskarżony o to, że:

1. w okresie od 01 czerwca 2011 roku do 25 kwietnia 2012 roku W., działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, w ramach podziału ról, wspólnie i porozumieniu z innymi osobami, doprowadził Skarb Państwa do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości w kwocie 222 625 zł, w ten sposób, że na potrzeby wykazania wykonania umowy Nr (...) datowanej na 15.07.2011 roku w sprawie udzielenia Fundacji (...) przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej dotacji w kwocie 222 625 zł na realizację w okresie od 01.06.2011 roku do 30.11.2011 roku projektu - szkolenia „Profesjonalna (...)”, wiedząc o tym, że projekt ten w rzeczywistości nie został wykonany, jako członek Zarządu Fundacji, poświadczył nieprawdę w dokumentach związanych z jego realizacją, które to dokumenty zostały wykorzystane w sprawozdaniu końcowym z wykonania zadania publicznego oraz w informacjach uzupełniających do sprawozdania, przedłożonych przez Fundację w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, celem końcowego rozliczenia dotacji, wprowadzając w ten sposób pracowników Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w błąd, co do właściwego wykorzystania dotacji;
tj. o popełnienie przestępstwa określonego w art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.
2. w okresie od 01 czerwca 2012 roku do 02 września 2013 roku W., działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, w ramach podziału ról, wspólnie i porozumieniu z innymi osobami, doprowadził Skarb Państwa do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 196 740 zł, w ten sposób, że na potrzeby wykazania wykonania umowy Nr (...) datowanej na 21.06.2012 roku w sprawie

udzielenia Fundacji (...) przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej dotacji w kwocie 196 740 zł na realizację w okresie od 01.06.2012 roku do 30.11.2012 roku projektu - szkolenia „Profesjonalna (...)”, wiedząc o tym, że projekt ten w rzeczywistości nie został wykonany, jako członek Zarządu Fundacji, poświadczył nieprawdę w dokumentach związanych z jego realizacją, które to dokumenty zostały wykorzystane w sprawozdaniu końcowym z wykonania zadania publicznego oraz w informacjach uzupełniających do sprawozdania, przedłożonych przez Fundację w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, celem końcowego rozliczenia dotacji, wprowadzając w ten sposób pracowników Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w błąd, co do właściwego wykorzystania dotacji;

tj. o popełnienie przestępstwa określonego w art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

B. Z. została oskarżona o to, że:

3. w okresie od 01 czerwca 2011 roku do 25 kwietnia 2012 roku W., działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, w ramach podziału ról, wspólnie i porozumieniu z innymi osobami, doprowadziła Skarb Państwa do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości w kwocie 222 625 zł, w ten sposób, że na potrzeby wykazania wykonania umowy Nr (...) datowanej na 15.07.2011 roku w sprawie udzielenia Fundacji (...) przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej dotacji w kwocie 222 625 zł na realizację w okresie od 01.06.2011 roku do 30.11.2011 roku projektu - szkolenia „Profesjonalna (...)”, wiedząc o tym, że projekt ten w rzeczywistości nie został wykonany, jako jedna z osób, która miała go zrealizować oraz jako członek Zarządu Fundacji, poświadczyła nieprawdę na listach obecności oraz innych dokumentach związanych z jego realizacją, które to dokumenty zostały wykorzystane w sprawozdaniu końcowym z wykonania zadania publicznego oraz w informacjach uzupełniających do sprawozdania, przedłożonych przez Fundację w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, celem końcowego rozliczenia dotacji, wprowadzając w ten sposób pracowników Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w błąd, co do właściwego wykorzystania dotacji;

tj. o popełnienie przestępstwa określonego w art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

4. w okresie od 01 czerwca 2012 roku do 02 września 2013 roku W., działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, w ramach podziału ról, wspólnie i porozumieniu z innymi osobami, doprowadziła Skarb Państwa do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 196 740 zł, w ten sposób, że na potrzeby wykazania wykonania umowy Nr (...) datowanej na 21.06.2012 roku w sprawie udzielenia Fundacji (...) przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej dotacji w kwocie 196 740 zł na realizację w okresie od 01.06.2012 roku do 30.11.2012 roku projektu - szkolenia „Profesjonalna (...)”, wiedząc o tym, że projekt ten w rzeczywistości nie został wykonany, jako jedna z osób, która miała go zrealizować oraz jako członek Zarządu Fundacji, poświadczyła nieprawdę na listach obecności oraz innych dokumentach związanych z jego realizacją, które to dokumenty zostały wykorzystane w sprawozdaniu końcowym z wykonania zadania publicznego oraz w informacjach uzupełniających do sprawozdania, przedłożonych przez Fundację w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, celem końcowego rozliczenia dotacji, wprowadzając w ten sposób pracowników Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w błąd, co do właściwego wykorzystania dotacji;

tj. o popełnienie przestępstwa określonego w art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

A. P. została oskarżona o to, że:

5. w okresie od 01 czerwca 2011 roku do 25 kwietnia 2012 roku W., działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, w ramach podziału ról, wspólnie i porozumieniu z innymi osobami, doprowadziła Skarb Państwa do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości w kwocie 222 625 zł, w ten sposób, że na potrzeby wykazania wykonania umowy Nr (...) datowanej na 15.07.2011 roku w sprawie udzielenia Fundacji (...) przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej dotacji w kwocie 222 625 zł na realizację w okresie od 01.06.2011 roku do 30.11.2011 roku projektu - szkolenia „Profesjonalna (...)”, wiedząc o tym, że projekt ten w rzeczywistości nie został wykonany, jako jedna z osób, która

miała go zrealizować poświadczyla nieprawdę na listach obecności oraz innych dokumentach związanych z jego realizacją, które to dokumenty zostały wykorzystane w sprawozdaniu końcowym z wykonania zadania publicznego oraz w informacjach uzupełniających do sprawozdania, przedłożonych przez Fundację w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, celem końcowego rozliczenia dotacji, wprowadzając w ten sposób pracowników Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w błąd, co do właściwego wykorzystania dotacji;

tj. o popełnienie przestępstwa określonego w art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

6. w okresie pomiędzy 18.08.2012 roku a 02.09.2013 roku, w W., działając w zamiarze, aby inne osoby dokonały czynu zabronionego, polegającego na doprowadzeniu - w celu osiągnięcia korzyści majątkowej - Skarbu Państwa do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 196 740 zł ułatwiła jego popełnienie w ten sposób, że na potrzeby wykazania realizacji umowy Nr (...) datowanej na 21.06.2012 roku, w zakresie udzielenia Fundacji (...) przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, dotacji na realizację projektu - szkolenia „Profesjonalna (...)”, który to projekt miał być realizowany według umowy w okresie od 01.06.2012 roku do 30.11.2012 roku, pomimo tego, iż w rzeczywistości nie brała udziału w szkoleniu, potwierdziła nieprawdę na: liście obecności na szkoleniach w ramach projektu „Profesjonalna (...)” w okresie od 18.08.2012 roku do 18.11.2012 roku, który to dokument został wykorzystany w sprawozdaniu końcowym z wykonania zadania publicznego, przedłożonym przez Fundację w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, celem końcowego rozliczenia dotacji, czym pomogła wprowadzić pracowników Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w błąd, co do właściwego wykorzystania dotacji;

tj. o popełnienie przestępstwa określonego w art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k.

B. K. została oskarżona o to, że:

7. w okresie pomiędzy 20.08.2011 roku a 25.04.2012 roku, w W., działając w zamiarze, aby inne osoby dokonały czynu zabronionego, polegającego na doprowadzeniu - w celu osiągnięcia korzyści majątkowej - Skarbu Państwa do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 222 625 zł, ułatwiła jego

popęlnienie w ten sposób, że na potrzeby wykazania realizacji umowy Nr (...) datowanej na 15.07.2011 roku, w zakresie udzielenia Fundacji (...) przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, dotacji na realizację projektu - szkolenia „Profesjonalna (...)”, który to projekt miał być realizowany według umowy w okresie od 01.06.2011 roku do 30.11.2011 roku, pomimo tego, iż w rzeczywistości nie brała udziału w szkoleniu, potwierdziła nieprawdę na liście obecności na szkoleniach w ramach projektu „Profesjonalna (...)” w okresie od 20.08.2011 roku do 20.11.2011 roku, który to dokument, został wykorzystany w sprawozdaniu końcowym z wykonania zadania publicznego, przedłożonym przez Fundację w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, celem końcowego rozliczenia dotacji, czym pomogła wprowadzić pracowników Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w błąd, co do właściwego wykorzystania dotacji;

tj. o popełnienie przestępstwa określonego w art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k.

8. w okresie pomiędzy 18.08.2012 roku a 02.09.2013 roku, w W., działając w zamiarze, aby inne osoby dokonały czynu zabronionego, polegającego na doprowadzeniu - w celu osiągnięcia korzyści majątkowej - Skarbu Państwa do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 196 740 zł. ułatwiła jego popełnienie w ten sposób, że na potrzeby wykazania realizacji umowy Nr (...) datowanej na 21.06.2012 roku, w zakresie udzielenia Fundacji (...) przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, dotacji na realizację projektu - szkolenia „Profesjonalna (...)”, który to projekt miał być realizowany według umowy w okresie od 01.06.2012 roku do 30.11.2012 roku, pomimo tego, iż w rzeczywistości nie brała udziału w szkoleniu, potwierdziła nieprawdę na liście obecności na szkoleniach w ramach projektu „Profesjonalna (...)” w okresie od 18.08.2012 roku do 16.11.2012 roku, który to dokument, został wykorzystany w sprawozdaniu końcowym z wykonania zadania publicznego, przedłożonym przez Fundację w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, celem końcowego rozliczenia dotacji, czym pomogła wprowadzić pracowników Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w błąd, co do właściwego wykorzystania dotacji;

tj. o popełnienie przestępstwa określonego w art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k.

Katarzyna Jaszczuk została oskarżona o to, że:

9. w okresie pomiędzy 13.08.2011 roku a 25.04.2012 roku, w W., działając w zamiarze, aby inne osoby dokonały czynu zabronionego, polegającego na doprowadzeniu - w celu osiągnięcia korzyści majątkowej - Skarbu Państwa do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 222 625 zł, ułatwiła jego popełnienie w ten sposób, że na potrzeby wykazania realizacji umowy Nr (...) datowanej na 15.07.2011 roku, w zakresie udzielenia Fundacji (...) przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, dotacji na realizację projektu - szkolenia „Profesjonalna (...)”, który to projekt miał być realizowany według umowy w okresie od 01.06.2011 roku do 30.11.2011 roku, pomimo tego, iż w rzeczywistości nie brała udziału w szkoleniu, potwierdziła nieprawdę na liście obecności na szkoleniach w ramach projektu „Profesjonalna (...)” w okresie od 13.08.2011 roku do 20.11.2011 roku, który to dokument, jako mający istotne znaczenie został wykorzystany w sprawozdaniu końcowym z wykonania zadania publicznego, przedłożonym przez Fundację w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, celem końcowego rozliczenia dotacji, czym pomogła wprowadzić pracowników Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w błąd, co do właściwego wykorzystania dotacji;
tj. o popełnienie przestępstwa określonego w art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k.
10. w okresie pomiędzy 18.08.2012 roku a 02.09.2013 roku, w W., działając w zamiarze, aby inne osoby dokonały czynu zabronionego, polegającego na doprowadzeniu - w celu osiągnięcia korzyści majątkowej - Skarbu Państwa do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 196 740 zł. ułatwiła jego popełnienie w ten sposób, że na potrzeby wykazania realizacji umowy Nr (...) datowanej na 21.06.2012 roku, w zakresie udzielenia Fundacji (...) przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, dotacji na realizację projektu - szkolenia „Profesjonalna (...)”, który to projekt miał być realizowany według umowy w okresie od 01.06.2012 roku do 30.11.2012 roku, pomimo tego, iż w rzeczywistości nie brała udziału w szkoleniu, potwierdziła nieprawdę na liście obecności na szkoleniach w ramach projektu „Profesjonalna (...)” w okresie od 18.08.2012 roku do 18.11.2012 roku, który to dokument, jako mający istotne

znaczenie został wykorzystany w sprawozdaniu końcowym z wykonania zadania publicznego, przedłożonym przez Fundację w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, celem końcowego rozliczenia dotacji, czym pomogła wprowadzić pracowników Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w błąd, co do właściwego wykorzystania dotacji;

tj. o popełnienie przestępstwa określonego w art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k.

D. K. została oskarżona o to, że:

11. w okresie pomiędzy 20.08.2011 roku a 25.04.2012 roku, w W., działając w zamiarze, aby inne osoby dokonały czynu zabronionego, polegającego na doprowadzeniu - w celu osiągnięcia korzyści majątkowej - Skarbu Państwa do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 222 625 zł, ułatwiła jego popełnienie w ten sposób, że na potrzeby wykazania realizacji umowy Nr (...) datowanej na 15.07.2011 roku, w zakresie udzielenia Fundacji (...) przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, dotacji na realizację projektu - szkolenia „Profesjonalna (...)”, który to projekt miał być realizowany według umowy w okresie od 01.06.2011 roku do 30.11.2011 roku, pomimo tego, iż w rzeczywistości nie brała udziału w szkoleniu, potwierdziła nieprawdę na liście obecności i szkoleniach w ramach projektu „Profesjonalna (...)” w okresie od 20.08.2011 roku do 20.11.2011 roku, który to dokument jako mający istotne znaczenie został wykorzystany w sprawozdaniu końcowym z wykonania zadania publicznego, przedłożonym przez Fundację w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, celem końcowego rozliczenia dotacji, czym pomogła wprowadzić pracowników Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w błąd, co do właściwego wykorzystania dotacji;

tj. o popełnienie przestępstwa określonego w art. 18 § 3 k.k. w zw. art. 286 § 1 k.k.

12. w okresie pomiędzy 18.08.2012 roku a 02.09.2013 roku, W., działając w zamiarze, aby inne osoby dokonały czynu zabronionego, polegającego na doprowadzeniu - w celu osiągnięć korzyści majątkowej - Skarbu Państwa do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 196 740 zł. ułatwiła jego popełnienie w ten sposób, że na potrzeby wykazania realizacji umowy Nr (...)

datowanej na 21.06.2012 roku, w zakresie udzielenia Fundacji (...) przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, dotacji na realizację projektu - szkolenia „Profesjonalna (...)”, który to projekt miał być realizowany według umowy w okresie od 01.06.2012 roku do 30.11.2012 roku, pomimo tego, iż w rzeczywistości nie brała udziału w szkoleniu, potwierdziła nieprawdę na liście obecności na szkoleniach w ramach projektu „Profesjonalna (...)” w okresie od 18.08.2012 roku do 18.11.2012 roku, który to dokument, jako mający istotne znaczenie został wykorzystany w sprawozdaniu końcowym z wykonania zadania publicznego, przedłożonym przez Fundację w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, celem końcowego rozliczenia dotacji, czym pomogła wprowadzić pracowników Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w błąd, co do właściwego wykorzystania dotacji;

tj. o popełnienie przestępstwa określonego w art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k.

O. L. (obecnie - C.) została oskarżona o to, że:

13. w okresie pomiędzy 20.08.2011 roku a 25.04.2012 roku, w W., działając w zamiarze, aby inne osoby dokonały czynu zabronionego, polegającego na doprowadzeniu - w celu osiągnięcia korzyści majątkowej - Skarbu Państwa do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 222 625 zł, ułatwiła jego popełnienie w ten sposób, że na potrzeby wykazania realizacji umowy Nr (...) datowanej na 15.07.2011 roku, w zakresie udzielenia Fundacji (...) przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, dotacji na realizację projektu - szkolenia „Profesjonalna (...)”, który to projekt miał być realizowany według umowy w okresie od 01.06.2011 roku do 30.11.2011 roku, pomimo tego, iż w rzeczywistości nie brała udziału w szkoleniu, potwierdziła nieprawdę na liście obecności na szkoleniach w ramach projektu „Profesjonalna (...)” w okresie od 20.08.2011 roku do 20.11.2011 roku, który to dokument, jako mający istotne znaczenie został wykorzystany w sprawozdaniu końcowym z wykonania zadania publicznego, przedłożonym przez Fundację w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, celem końcowego rozliczenia dotacji, czym pomogła wprowadzić pracowników Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w błąd, co do właściwego wykorzystania dotacji;
- tj. o popełnienie przestępstwa określonego w art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k.

J. K. została oskarżona o to, że:

14. w okresie pomiędzy 20.08.2011 roku a 25.04.2012 roku, w W., działając w zamiarze, aby inne osoby dokonały czynu zabronionego, polegającego na doprowadzeniu - w celu osiągnięcia korzyści majątkowej - Skarbu Państwa do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 222 625 zł, ułatwiła jego popełnienie w ten sposób, że na potrzeby wykazania realizacji umowy Nr (...) datowanej na 15.07.2011 roku, w zakresie udzielenia Fundacji (...) przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, dotacji na realizację projektu - szkolenia „Profesjonalna (...)”, który to projekt miał być realizowany według umowy w okresie od 01.06.2011 roku do 30.11.2011 roku, pomimo tego, iż w rzeczywistości nie brała udziału w szkoleniu, potwierdziła nieprawdę na liście obecności na szkoleniach w ramach projektu „Profesjonalna (...)” w okresie

od 20.08.2011 roku do 20.11.2011 roku, który to dokument, jako mający istotne znaczenie został wykorzystany w sprawozdaniu końcowym z wykonania zadania publicznego, przedłożonym przez Fundację w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, celem końcowego rozliczenia dotacji, czym pomogła wprowadzić pracowników Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w błąd, co do właściwego wykorzystania dotacji;

tj. o popełnienie przestępstwa określonego w art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k.

E. W. została oskarżona o to, że:

15. w okresie pomiędzy 13.08.2011 roku a 25.04.2012 roku, w W., działając w zamiarze, aby inne osoby dokonały czynu zabronionego, polegającego na doprowadzeniu - w celu osiągnięcia korzyści majątkowej - Skarbu Państwa do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 222 625 zł, ułatwiła jego popełnienie w ten sposób, że na potrzeby wykazania realizacji umowy Nr (...) datowanej na 15.07.2011 roku, w zakresie udzielenia Fundacji (...) przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, dotacji na realizację projektu - szkolenia „Profesjonalna (...)”, który to projekt miał być realizowany według umowy w okresie od 01.06.2011 roku do 30.11.2011 roku, pomimo tego, iż w rzeczywistości nie brała udziału w szkoleniu, potwierdziła nieprawdę na liście obecności na szkoleniach w ramach projektu „Profesjonalna (...)” w okresie od 13.08.2011 roku do 20.11.2011 roku, który to dokument, jako mający istotne znaczenie został wykorzystany w sprawozdaniu końcowym z wykonania zadania publicznego, przedłożonym przez Fundację w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, celem końcowego rozliczenia dotacji, czym pomogła wprowadzić pracowników Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w błąd, co do właściwego wykorzystania dotacji;

tj. o popełnienie przestępstwa określonego w art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k.

E. O. została oskarżona o to, że:

16. w okresie pomiędzy 13.08.2011 roku a 25.04.2012 roku, w W., działając w zamiarze, aby inne osoby dokonały czynu zabronionego, polegającego na doprowadzeniu - w celu osiągnięcia korzyści majątkowej - Skarbu Państwa

do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 222 625 zł, ułatwiła jego popełnienie w ten sposób, że na potrzeby wykazania realizacji umowy Nr (...) datowanej na 15.07.2011 roku, w zakresie udzielenia Fundacji (...) przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, dotacji na realizację projektu - szkolenia „Profesjonalna (...)”, który to projekt miał być realizowany według umowy w okresie od 01.06.2011 roku do 30.11.2011 roku, pomimo tego, iż w rzeczywistości nie brała udziału w szkoleniu, potwierdziła nieprawdę na liście obecności na szkoleniach w ramach projektu „Profesjonalna (...)” w okresie od 13.08.2011 roku do 20.11.2011 roku, który to dokument, jako mający istotne znaczenie został wykorzystany w sprawozdaniu końcowym z wykonania zadania publicznego, przedłożonym przez Fundację w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, celem końcowego rozliczenia dotacji, czym pomogła wprowadzić pracowników Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w błąd, co do właściwego wykorzystania dotacji;

tj. o popełnienie przestępstwa określonego w art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k.

17. w okresie pomiędzy 18.08.2012 roku a 02.09.2013 roku, w W., działając w zamiarze, aby inne osoby dokonały czynu zabronionego, polegającego na doprowadzeniu - w celu osiągnięcia korzyści majątkowej - Skarbu Państwa do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 196 740 zł. ułatwiła jego popełnienie w ten sposób, że na potrzeby wykazania realizacji umowy Nr (...) datowanej na 21.06.2012 roku, w zakresie udzielenia Fundacji (...) przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, dotacji na realizację projektu - szkolenia „Profesjonalna (...)”, który to projekt miał być realizowany według umowy w okresie od 01.06.2012 roku do 30.11.2012 roku, pomimo tego, iż w rzeczywistości nie brała udziału w szkoleniu, potwierdziła nieprawdę na liście obecności na szkoleniach w ramach projektu „Profesjonalna (...)” w okresie od 18.08.2012 roku do 18.11.2012 roku, który to dokument, jako mający istotne znaczenie został wykorzystany w sprawozdaniu końcowym z wykonania zadania publicznego, przedłożonym przez Fundację w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, celem końcowego rozliczenia dotacji, czym pomogła wprowadzić

pracowników Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w błąd, co do właściwego wykorzystania dotacji;

tj. o popełnienie przestępstwa określonego w art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k.

E. J. została oskarżona o to, że:

18. w okresie pomiędzy 13.08.2011 roku a 25.04.2012 roku, w W., działając w zamiarze, aby inne osoby dokonały czynu zabronionego, polegającego na doprowadzeniu - w celu osiągnięcia korzyści majątkowej - Skarbu Państwa do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 222 625 zł, ułatwiła jego popełnienie w ten sposób, że na potrzeby wykazania realizacji umowy Nr (...) datowanej na 15.07.2011 roku, w zakresie udzielenia Fundacji (...) przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, dotacji na realizację projektu - szkolenia „Profesjonalna (...)”, który to projekt miał być realizowany według umowy w okresie od 01.06.2011 roku do 30.11.2011 roku, pomimo tego, iż w rzeczywistości nie brała udziału w szkoleniu, potwierdziła nieprawdę na liście obecności na szkoleniach w ramach projektu „Profesjonalna (...)” w okresie od 13.08.2011 roku do 20.11.2011 roku, który to dokument, jako mający istotne znaczenie został wykorzystany w sprawozdaniu końcowym z wykonania zadania publicznego, przedłożonym przez Fundację w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, celem końcowego rozliczenia dotacji, czym pomogła wprowadzić pracowników Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w błąd, co do właściwego wykorzystania dotacji;

tj. o popełnienie przestępstwa określonego w art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k.

A. P. została oskarżona o to, że:

19. w okresie pomiędzy 25.08.2012 roku a 02.09.2013 roku, w W., działając w zamiarze, aby inne osoby dokonały czynu zabronionego, polegającego na doprowadzeniu - w celu osiągnięcia korzyści majątkowej - Skarbu Państwa do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 196 740 zł. ułatwiła jego popełnienie w ten sposób, że na potrzeby wykazania realizacji umowy Nr (...) datowanej na 21.06.2012 roku, w zakresie udzielenia Fundacji (...) przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, dotacji na realizację projektu - szkolenia

„Profesjonalna (...)”, który to projekt miał być realizowany według umowy w okresie od 01.06.2012 roku do 30.11.2012 roku, pomimo tego, iż w rzeczywistości nie brała udziału w szkoleniu, potwierdziła nieprawdę na liście obecności na szkoleniach w ramach projektu „Profesjonalna (...)” w okresie od 25.08.2012 roku do 18.11.2012 roku, który to dokument, jako mający istotne znaczenie został wykorzystany w sprawozdaniu końcowym z wykonania zadania publicznego, przedłożonym przez Fundację w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, celem końcowego rozliczenia dotacji, czym pomogła wprowadzić pracowników Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w błąd, co do właściwego wykorzystania dotacji;

tj. o popełnienie przestępstwa określonego w art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k.

S. Z. (obecnie – R.) została oskarżona o to, że:

20. w okresie pomiędzy 18.08.2012 roku a 02.09.2013 roku, w W., działając w zamiarze, aby inne osoby dokonały czynu zabronionego, polegającego na doprowadzeniu - w celu osiągnięcia korzyści majątkowej - Skarbu Państwa do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 196 740 zł. ułatwiła jego popełnienie w ten sposób, że na potrzeby wykazania realizacji umowy Nr (...) datowanej na 21.06.2012 roku, w zakresie udzielenia Fundacji (...) przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, dotacji na realizację projektu - szkolenia „Profesjonalna (...)”, który to projekt miał być realizowany według umowy w okresie od 01.06.2012 roku do 30.11.2012 roku, pomimo tego, iż w rzeczywistości nie brała udziału w szkoleniu, potwierdziła nieprawdę na liście obecności na szkoleniach w ramach projektu „Profesjonalna (...)” w okresie od 18.08.2012 roku do 16.11.2012 roku, który to dokument, jako mający istotne znaczenie został wykorzystany w sprawozdaniu końcowym z wykonania zadania publicznego, przedłożonym przez Fundację w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, celem końcowego rozliczenia dotacji, czym pomogła wprowadzić pracowników Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w błąd, co do właściwego wykorzystania dotacji;

tj. o popełnienie przestępstwa określonego w art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k.

M. S. została oskarżona o to, że:

21. w okresie pomiędzy 25.08.2012 roku a 02.09.2013 roku, w W., działając w zamiarze, aby inne osoby dokonały czynu zabronionego, polegającego na doprowadzeniu - w celu osiągnięcia korzyści majątkowej - Skarbu Państwa do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 196 740 zł. ułatwiła jego popełnienie w ten sposób, że na potrzeby wykazania realizacji umowy Nr (...) datowanej na 21.06.2012 roku, w zakresie udzielenia Fundacji (...) przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, dotacji na realizację projektu - szkolenia „Profesjonalna (...)”, który to projekt miał być realizowany według umowy w okresie od 01.06.2012 roku do 30.11.2012 roku, pomimo tego, iż w rzeczywistości nie brała udziału w szkoleniu, potwierdziła nieprawdę na liście obecności na szkoleniach w ramach projektu „Profesjonalna (...)” w okresie od 25.08.2012 roku do 18.11.2012 roku, który to dokument, jako mający istotne znaczenie został wykorzystany w sprawozdaniu końcowym z wykonania zadania publicznego, przedłożonym przez Fundację w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, celem końcowego rozliczenia dotacji, czym pomogła wprowadzić pracowników Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w błąd, co do właściwego wykorzystania dotacji;

tj. o popełnienie przestępstwa określonego w art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k.

E. W. została oskarżona o to, że:

22. w okresie pomiędzy 20.08.2011 roku a 25.04.2012 roku, w W., działając w zamiarze, aby inne osoby dokonały czynu zabronionego, polegającego na doprowadzeniu - w celu osiągnięcia korzyści majątkowej - Skarbu Państwa do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 222 625 zł, ułatwiła jego popełnienie w ten sposób, że na potrzeby wykazania realizacji umowy Nr (...) datowanej na 15.07.2011 roku, w zakresie udzielenia Fundacji (...) przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, dotacji na realizację projektu - szkolenia „Profesjonalna (...)”, który to projekt miał być realizowany według umowy w okresie od 01.06.2011 roku do 30.11.2011 roku, pomimo tego, iż w

rzeczywistości nie brała udziału w szkoleniu, potwierdziła nieprawdę na liście obecności na szkoleniach w ramach projektu „Profesjonalna (...)” w okresie od 20.08.2011 roku do 20.11.2011 roku, który to dokument, jako mający istotne znaczenie został wykorzystany w sprawozdaniu końcowym z wykonania zadania publicznego, przedłożonym przez Fundację w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, celem końcowego rozliczenia dotacji, czym pomogła wprowadzić pracowników Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w błąd, co do właściwego wykorzystania dotacji;

tj. o popełnienie przestępstwa określonego w art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k.

A. M. została oskarżona o to, że:

23. w okresie pomiędzy 18.08.2012 roku a 02.09.2013 roku, w W., działając w zamiarze, aby inne osoby dokonały czynu zabronionego, polegającego na doprowadzeniu - w celu osiągnięcia korzyści majątkowej - Skarbu Państwa do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 196 740 zł. ułatwiła jego popełnienie w ten sposób, że na potrzeby wykazania realizacji umowy Nr (...) datowanej na 21.06.2012 roku, w zakresie udzielenia Fundacji (...) przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, dotacji na realizację projektu - szkolenia „Profesjonalna (...)”, który to projekt miał być realizowany według umowy w okresie od 01.06.2012 roku do 30.11.2012 roku, pomimo tego, iż w rzeczywistości nie brała udziału w szkoleniu, potwierdziła nieprawdę na liście obecności na szkoleniach w ramach projektu „Profesjonalna (...)” w okresie od 18.08.2012 roku do 18.11.2012 roku, który to dokument, jako mający istotne znaczenie został wykorzystany w sprawozdaniu końcowym z wykonania zadania publicznego, przedłożonym przez Fundację w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, celem końcowego rozliczenia dotacji, czym pomogła wprowadzić pracowników Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w błąd, co do właściwego wykorzystania dotacji;

tj. o popełnienie przestępstwa określonego w art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k.

Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 3 kwietnia 2017 r., VIII K (...), skazał B. Z. za zarzucane jej czyny, wymierzył kary jednostkowe i karę łączną oraz zawarł

inne rozstrzygnięcia akcesoryjne co do tej oskarżonej, natomiast pozostałych oskarżonych uniewinnił od zarzucanych im czynów.

Apelację na korzyść B. Z. złożył jej obrońca, zaś prokurator wywiódł apelację na niekorzyść tej oskarżonej co do kary, oraz na niekorzyść pozostałych oskarżonych co do winy.

W odniesieniu do oskarżonych B. K., E. J., K. J., E. W., D. K., O. L., J. K., E. O., A. P., S. Z., M. S., E. W., A. M. prokurator zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku poprzez błędne ustalenie, że oskarżone podpisując „listy obecności” na szkoleniach w projektach „Profesjonalna (...)” z 2011 r. i 2012 r., nie miały świadomości, że udzielają pomocy w doprowadzeniu do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, w sytuacji, gdy treść tych dokumentów oraz związanych z nimi umów szkoleniowych, formularzy, deklaracji i regulaminów, a także okoliczność, że listy obecności zostały podpisane w większości po upływie wskazanych w nim dat, z użyciem różnych środków pisarskich, jednoznacznie wskazują na to, że oskarżone co najmniej godziły się na to, że swoim zachowaniem ułatwiają innym osobom doprowadzenie pokrzywdzonego do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, które to błędne ustalenia miały bezpośredni wpływ na treść zapadłego wyroku.

Prokurator wniósł o uchylenie wyroku co do tych oskarżonych i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Wyrokiem z dnia 29 maja 2018 r., II AKa (...), Sąd Apelacyjny w (...):

- zmienił zaskarżony wyrok co do B. Z. tylko przez zmianę podstawy obowiązku naprawienia szkody na art. 46 § 1 k.k. i ograniczenie kwoty do 161.908. 37 zł. z racji zobowiązania oskarżonej do częściowego wyrównania szkody,
- uchylił wyrok w stosunku do M. P. i A. P., po czym przekazał ich sprawę Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania,
- utrzymał w mocy wyrok co do pozostałych oskarżonych, to jest B. K., K. J., E. W., D. K., O. L., J. K., E. O., E. J., A. P., S. Z., M. S., E. W. i A. M..

Kasację na niekorzyść tych oskarżonych wniósł prokurator zarzucając:

„I. rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa karnego procesowego w postaci art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k., polegające na przeprowadzeniu przez Sąd Apelacyjny w (...) wadliwej kontroli

odwoławczej poprzez nierzetelne rozpoznanie zarzutu apelacji prokuratora oraz niewykazanie okoliczności, którymi kierował się Sąd odwoławczy podejmując rozstrzygnięcia co do oskarżonych o występki z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. oraz pominięcie wyjaśnienia podjęcia różnych decyzji w tym zakresie, w efekcie czego doszło do niezasadnego utrzymania w mocy wyroku Sądu Okręgowego w W. co do 13 oskarżonych,

II. rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie prawa, a mianowicie art. 286 § 1 k.k. poprzez wyrażenie błędnego poglądu prawnego, mającego istotny wpływ na treść zapadłego wyroku, iż „rozporządzenie mieniem” z art. 286 § 1 k.k. może dotyczyć jedynie pieniędzy, w sytuacji gdy odnosi się do każdej niekorzystnej zmiany sytuacji majątkowej pokrzywdzonego, w tym do spowodowania zaniechania działań zmierzających do zwrotu, niewykorzystanej zgodnie z przeznaczeniem dotacji,

III. rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa karnego procesowego w postaci art. 427 § 3 k.p.k., polegające na oddaleniu wniosku o przeprowadzenie dowodu z 18 kolorowych kopii list obecności wskazanych w zarzutach, oskarżonych o występki z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. kobiet, w sytuacji, gdy okoliczności wynikające z tych dokumentów, nie mogą być uznane za nowe fakty lub dowody, co miało istotny wpływ na treść zapadłego wyroku Sądu Apelacyjnego w (...).”

Skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu odwoławczego w części utrzymującej w mocy uniewinnienie oskarżonych i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania.

W pisemnych odpowiedziach na kasację obrońcy K. J., J. K. i A. M. wnosili o jej oddalenie.

Na rozprawie kasacyjnej prokurator Prokuratury Krajowej poparł kasację w zakresie pkt I i II oraz zawarty w niej wniosek.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Pomimo niepoparcia przez prokuratora zarzutu z pkt III kasacji stwierdzić należy, że, po pierwsze, w myśl art. 427 § 3 k.p.k. warunkiem wskazania nowych faktów lub dowodów jest także brak możliwości ich powołania przed Sądem

I instancji, i po drugie, Sąd ten miał w polu widzenia fakt, że listy obecności były podpisywane różnymi kolorami tuszów (zob. uzasadnienie – s. 74).

Natomiast zarzut z pkt II jest chybiony, a co najmniej stanowi nadinterpretację stanowiska Sądu odwoławczego, ponieważ nie wyraził on poglądu prawnego, że rozporządzenie mieniem z art. 286 § 1 k.k. może dotyczyć jedynie pieniędzy.

Za trafny natomiast uznać trzeba zarzut z pkt I nienależytego, a zatem uchybiającego dyspozycji art. 433 § 2 k.p.k., rozpoznania zarzutu prokuratorskiej apelacji, dotyczącego oskarżonych. Nie ulega wątpliwości że pomocnictwo do oszustwa z art. 286 § 1 k.k., może być dokonane także w zamiarze ewentualnym. O ile więc postać sprawcza tego przestępstwa wymaga nastawienia kierunkowego, to pomocnik może jedynie godzić się na to, że ułatwia sprawcy popełnienie oszustwa. Sąd Okręgowy pisał o tym, powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego (zob. s. 72 *in princ.* motywów).

Na kanwie oceny o pomocnictwie udzielonym co najmniej z zamiarem ewentualnym prokurator sformułował argumenty na poparcie zarzutu apelacji w odniesieniu do 13 uniewinnionych oskarżonych. Podniósł, że składały one 20 – 22 podpisy jednego dnia na listach obecności na szkoleniach w większości w minionych już datach, w których nie uczestniczyły, pomimo „hurtowego” składania podpisów zwykle używały różnych środków pisarskich, oskarżone podpisywały również umowy szkoleniowe, formularze rekrutacyjne i regulaminy uczestnictwa, zawierające na pierwszych stronach informacje o dofinansowaniu szkoleń ze środków publicznych. U oskarżonych musiała więc powstać świadomość, że wszystkie te dokumenty zostaną użyte w celu wykazania uczestnictwa w przedsięwzięciach, w których faktycznie nie brały udziału, a zatem, iż miały te dokumenty wprowadzić w błąd ich adresata, a zarazem fundatora, bo przeprowadzenie szkoleń wymaga przecież wydatków, co jest oczywiste dla dorosłych, dojrzałych osób podpisujących te listy i pozostałe dokumenty.

Te skrótkowo przytoczone najważniejsze argumenty wskazane na poparcie zarzutu apelacji, nie zostały rozważone przez Sąd odwoławczy, o czym świadczy następująca i jedyna wypowiedź Sądu dotycząca tych oskarżonych: „W ocenie Sądu odwoławczego w przypadku pozostałych uniewinnionych osób apelacja

Prokuratora nie zasługiwała na uwzględnienie. Były to osoby przypadkowe, często zmanipulowane, nie znające rzeczywistego celu uzupełniania list obecności, w większości w czasie jednego dnia. Nie mogły pomagać w oszustwie, bo podpisy składały po uzyskaniu dotacji.

Brak jest także dowodów, żeby z racji samych powiązań rodzinnych przypisać winę E. W., B. K., K. J.”.

Podkreślić należy, że Sąd Apelacyjny nie odwoływał się (nie odsyłał) do argumentacji Sądu I instancji wykazującej brak świadomości oskarżonych, że co najmniej godziły się na udzielenie pomocy do oszustwa. Takie odesłanie nie było możliwe, ponieważ Sąd I instancji nie dostarczył odpowiedniej argumentacji. Wypowiedź tego Sądu co do świadomości oskarżonych została zawarta na s. 9, 28 – 29 i 74 uzasadnienia. Nie wynika z niej, aby brał on pod uwagę okoliczności podniesione następnie w apelacji, które mają kluczowe znaczenie dla oceny prawnej zachowania oskarżonych. W końcowej części Sąd Okręgowy poczynił obszerne prawnicze uwagi, ale odnoszące się do konstrukcji pomocnictwa do każdego typu przestępstwa (s. 71 – 74 motywów). Uwagi te zwieńczone zostały stwierdzeniem, że pomocnictwo może być udzielone wyłącznie przed lub w trakcie, ale nie po popełnieniu przestępstwa (s. 74 uzasadnienia). Ze stwierdzeniem tym zdaje się korespondować konstatacja Sądu odwoławczego, że oskarżone „nie mogły pomagać w oszustwie, bo podpisy składały po uzyskaniu dotacji” (wcześniej już przywołana s. 41 uzasadnienia Sądu Apelacyjnego). Rzeczywiście, pierwsza dotacja w kwocie 222.625 zł została przelana w dniu 25 lipca 2011 r., zaś druga w kwocie 196.647 zł – w dniu 25 kwietnia 2012 r., natomiast listy obecności były podpisywane po tych datach. Z zacytowanej konstatacji Sądu Apelacyjnego może wynikać, że w stosunku do oskarżonych przyjął, iż sprawcza postać oszustwa została zrealizowana z chwilą przekazania dotacji, więc z tą chwilą doszło do rozporządzenia mieniem w rozumieniu art. 286 § 1 k.k. Oskarżone nie mogłyby zatem pomagać do przestępstwa już dokonanego. W myśl art. 18 § 3 k.k. pomocnik ma jednak ułatwić popełnienie przestępstwa.

Ale Sąd odwoławczy we wcześniejszym fragmencie uzasadnienia przedstawił rozumowanie (oparte na treści art. 168 i 169 ustawy z dnia 27 sierpnia

2009 r. o finansach publicznych – Dz. U. 2019 poz. 869 ze zm., które odnotowane zostało już przez Sąd Okręgowy na s. 56 – 57 uzasadnienia) i które dało prokuratorowi asumpt do sformułowania, zawartego w drugiej części zarzutu z pkt I, że Sąd Apelacyjny nie wyjaśnił powodu różnych decyzji (ocen – przyp.SN) co do czasu dokonania czynu polegającego na wyłudzeniu przedmiotowych dotacji. Bowiem Sąd ten napisał: „Pozostając jeszcze przy twierdzeniu obrońcy B. Z., że nie udowodniono istnienia zamiaru oszustwa sprzed momentu przelania I dotacji na konto Fundacji, należy stwierdzić, że nie jest to wcale moment graniczny dla oceny zamiaru oszustwa.

Jakkolwiek krytycznie patrzeć na procedury Ministerstwa Pracy dokonującego przedpłaty swoich środków (80% zakładanych kosztów szkoleń), czyli przelania w lipcu 2011 r., a potem w czerwcu 2012 r. kwot 222.625 zł i 196.740 zł, zanim Fundacja cokolwiek zrobiła, to przekazanie tych środków należy traktować jako depozyt pokrzywdzonego dla Fundacji, z którego, w miarę realizacji umowy o szkoleniach miały być pobierane koszty z tym związane. Tak więc, istotne z punktu oceny zamiaru oszustwa są nie tylko działania oskarżonych podjęte przed przelaniem kwot, tj. wniosek (oferta) i powielenie jego warunków w umowie, ale to jak zachowali się sprawcy tuż po rozporządzeniu mieniem przez pokrzywdzonego, który do czasu przyjęcia wniosków o dotacje, poprzez podpisywanie umów, aż do rozliczenia końcowego projektów był wprowadzany ciągle w błąd co do realizacji zobowiązania Fundacji.

Rozporządzenie mieniem, czyli przelew grantów na szkolenia miało charakter zaliczkowy - warunkowy, na co wskazuje treść umowy. Fundacja nie stawała się właścicielem tych środków, który rozporządza swoją rzeczą wedle uznania, ale zobowiązała się do sukcesywnego obracania tych środków na cel umowy, czyli szkolenia i aktywizację zawodową kobiet w określonym wieku. Niemożność wykonania tego zadania publicznego, albo niewykonanie go w całości rodziło jedynie konieczność zwrotu stosownej części grantu. W tej sytuacji, gdyby zamiarem oskarżonej B. Z. i innych sprawców była faktyczna realizacja umowy, jak twierdzą, a nabór kursantek nie byłby pełny, to rozliczyliby proporcjonalną część dotacji. Sprawcy jednak od początku nie brali takiej ewentualności pod uwagę, gdyż wszystkie możliwości Fundacji prezentowane w ofercie a potem w umowie były

fikcyjne, podobnie jak wszystkie późniejsze czynności: strona internetowa, która nie została aktywowana do spontanicznego werbunku uczestniczek, ani szkoleń w internecie, fikcyjne rachunki dla kierowników szkoleń, trenerów, za materiały szkoleniowe, aż po poświadczenie nieprawdy na listach obecności i innych dowodach udziału kobiet w kursach, które się nigdy nie odbyły.

Rozporządzenie mieniem przez pokrzywdzonego nie było w tej sytuacji równoznaczne z datą przelewu dotacji na konto fundacji. Kwota ta miała służyć sukcesywnie na realizację kolejnych etapów programu, a jej całkowita konsumpcja na rzecz Fundacji następowała dopiero na koniec, tj. w chwili przyjęcia bez zastrzeżeń końcowego sprawozdania. Do tego czasu środki mogły być cofnięte, jeśliby Ministerstwo stwierdziło uchybienia w realizacji umowy i niewątpliwie by to nastąpiło, gdyby sprawcy, w tym B. Z., jako jeden z głównych organizatorów oszustwa, nie utwierdzili pokrzywdzonego w błędnym przekonaniu, że kursy trwają, wynajęto sale, catering, wykładowców, biuro obsługi projektu, kierownictwo, a kilkadziesiąt kobiet podnosi swoje kwalifikacje w zakresie księgowości. Oszukańcze działania m. in. B. Z., które zintensyfikowały się po przelaniu dotacji i do których oskarżona przyznaje się, należą także do znamion zamiaru oszustwa". Z powyższego wyводу Sądu Apelacyjnego (dotyczącego sprawstwa B. Z. dwóch przypisanych jej czynów) zdaje się wynikać, że po pierwsze, kwotę dotacji należy traktować jako depozyt, i po drugie, do ostatecznego rozporządzenia mieniem w rozumieniu art. 286 § 1 k.k. dochodzi (w razie udzielenia dotacji na warunkach określonych w umowach z tej sprawy) dopiero w chwili przyjęcia końcowego sprawozdania, bo do tego czasu dotacja może być cofnięta i w efekcie powstanie obowiązek zwrotu całej kwoty dotacji. Taka rozbieżność ocen co do czasu czynu w odniesieniu do różnych jego postaci zjawiskowych (sprawstwa albo pomocnictwa) rzeczywiście nie została wyjaśniona przez Sąd odwoławczy. Jeżeliby przyjąć, że do rozporządzenia mieniem doszło dopiero w chwili zatwierdzenia sprawozdania Fundacji (...), a stało się to odpowiednio: dnia 25 kwietnia 2012 r. i 2 września 2013 r., to konstatacja Sądu Apelacyjnego, że oskarżone „nie mogły pomagać w oszustwie, bo podpisy składały po uzyskaniu dotacji”, nie zamykałaby drogi do oceny, czy oskarżone dopuściły się zarzucanych czynów. W przeciwnym razie, a więc przy przyjęciu, że do rozporządzenia mieniem doszło w chwili przekazania

dotacji (a wiadomo, iż podpisy były składane po tej chwili), w ogóle nie powstałaby kwestia odpowiedzialności oskarżonych z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 18 § 3 k.k.

Podsumowując, doszło do rażącego naruszenia art. 433 § 2 k.p.k., które mogło mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, jak również, w konsekwencji, do naruszenia art. 457 § 3 k.p.k. Dlatego uwzględniono wniosek kasacji.

Ponownie rozpoznając sprawę oskarżonych Sąd Apelacyjny w (...):

- rozważy wszystkie argumenty zawarte w uzasadnieniu apelacji prokuratora na poparcie zarzutu,
- uniknie wewnętrznej sprzeczności (nieprecyzyjności) w pisemnym uzasadnieniu wyroku (jeżeli zostanie sporządzone),
- będzie miał na uwadze indywidualizację odpowiedzialności każdej z oskarżonych, co zobowiązuje do uwzględnienia odmiennych okoliczności odnoszących się do każdej z nich np. że czterem oskarżonym zarzucono powtórne tego samego rodzaju zachowanie, co nie powinno pozostawać bez wpływu na ocenę świadomości tych oskarżonych, i tego, że kilka oskarżonych było powiązanych rodzinnie z osobami podejmującymi czynności główne,
- nie pominie, że mimo pierwszej dotacji przekraczającej kwotę 200.000 zł czynny jej dotyczące nie były kwalifikowane w zw. z art. 294 § 1 k.k., co kieruje uwagę na obowiązek wykazania świadomości oskarżonych wszystkich znamion zarzucanych czynów.